

АДЫГЭМ ҮИМАКЪЭ «ГОЛОСЫМ» ЩЭЛҮ

Жъоғо шіэтэу, лыдэу Лыуңнэе Алый хэгъэгүм иэстраднэ зэнекъокъу кыххэуцуагъ. Телепроект хъалэмэтэу «Голосым» ар хэлажьэ ықли апэрэ едзыгъохэм апхырыкыгъ.

Урысыем щыңцілерің музыкантхәү, ордэйілөхәү, ордусхәү осәш күпым щыңхәү Александр Градскэм (ащыгүм псауғъ), Леонид Агутиним, Дмитрий Билан, Пелагея зэдьрагбаштәу Лыунзә Алыйзықыыфагъезагъ ықін зэнкөкьюм хәләжәнәу фитынығъә кыратығъ. Зэрә Адыгеен Алый проектым зәрещылтықұаттарәм лъәпплә, тичығогыу, тильәпкөйгү кілә Іәпәласәм тырәгушхо, тырәплағә, тыфәгумәкін. Алый янә — Джарымәкъо Фатимә — мы мафәхәм гүшіләгъу сыйфәхъуғъ. Пстәуми апәу икілә ащ фәдә гъәхъағъәхәр зәришынәрәмкіә сыйфәгушуағъ. Ныри ыгу ихъықырәмкіә кызыздәгошабы.

Джарымекъо Фатим: «Тыфэгумэкъы тэри, телефонкэ тыдэгүшүйэ зэпйт. Зэнэкъокъур едзыгьо пчагьэу зэхэт. Ахэм зафигъэхазырнын ыкыучы ишьыпкъэу хельхьэ. Орэдуу кылыштыр зэнэкъокъум ишапхъэмэ адиштэу зыгьасхэрэм кыхахы, джащ фэдэу иобраз зыфэдэштым, щыгыштым нэсэу стилистхэм къагъэнафаэ, визажистхэм юфдашыэ. Эстрадын зэнэкъокъур профессиональнэ шэпхъэ лъагэмэ адиштэу гээпсыгьэ. Ицыкыгүмом къыщегъэжьагьэу а творческе лъагьор Алый ежье-жырырэу хихыгьэу рэклэ. Тэ, унагъомкэ, амалдаа тиламкэ түнелэгч, чики түнелэ».

(Икэвх я 4-рэ нэклүб, ит).

ЖЫБГЬЭШХОМ ИКІЭУХХЭР дагъэзыжых

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат тхъамэтагъор зыщызэрихъэгъэ зэлукъэм жыыбгъэшхоу щылагъэм икъэуххэр дэгъэзыжыгъэнхэмкъэ зэштохыгъэн фаехэм щатегушылагъэх.

Видеошыкім тетэү рекламаға көзін көрді. Аның көзінде көрініс болды.

вир, Адыгэ Республикаем псая-
ныгъэм икъеухъумэнкэ имини-
стрэу Мэрэтыкъо Рустем,
Адыгэ Республикаем ошэ-дэ-
мышлэ юфхэмкэ и Комитет
итхъаматэу Вячеслав Лотако-
выр, муниципалитетхэм япа-
щхэр.

Республикэм икъалэхэмэр ирайонхэмрэ ялешхъянетхэм юфхэм язытет фэгъэхыгъеу къялотагь. Жыбыбъешхом ыпкъ къиклэу нэбгырэ мин 42-мэ ыкчи социальнэ мэхъанэ зиэ псэользэ 93-мэ электричествэр ямылэу къэнагъэх, псэуплэ заулэмэ чыигхэу къащебэджыгъэхэм газрыкуюлпэхэр зэщагъэкуагъэх, культурэм, еджаплэхэм, медицинэ учреждениехэм ыкчи цыифхэр зычлэс унэхэм къахэклигъэх зышхъя тыритхыгъэхэр. Ау цыифышхъэ хэкюода-гъэп.

Жыбыгъашхом икәүүххәм

ядэгъэзыжын епхыгъэу аварийнэ бригадэ 41-мэ тоф ашээ. Ахэм нэбгыри 160-м ихье ыкли техникэ 30 ахэхээ. Джуэрэктэ коммуникациехэм янахьыбэр зыпкъ рагъэуцожыгъах, социальнэ мэхъянэ зиэл псэуальз хэмрэ унэхэмрэ ящыкIэгъэ материалхэр къараашалIэх унашхъэхэр агъэцэктэжынхэм пае. Псэользаш бригадэ заулэ тофшэнхэм ауж ихьагъ.

Къялотагъэхэм къатегуцылээзэ
республикэм и Лышшхъэ къы-
зэрхигъэштыгъэмкіэ, амал зэ-
рилекіэ нахь псынкіэу жыбыгъэ-
шхом къыздихыгъэ гумэкыгъо-
хэр дэгъэзыжыгъэнхэ фае.
Электричествоэр, псыр ыккі
газыр псэунпіэ пстэуми тэрэзэү
алэкклахъэу шыжыгъэн фае. Аще
нэмүкіэу псаунгъэм иккэуху-
мэн, гъесэнгъэм ыккі куль-
турэм къахиубытэрэ учрежде-
ниехэм яунашхъэхэм язытет
зыпкъ имыгъэуцожыгъэ хъу-
штэл.

«Гумэкыгъо лъэхъанхэм тэээрэзеклон фаемкэ оптытийн щит. Тапэкэ комиссиеу зэхэтгэгъагъэм унашь щит-штэгъагъ псауныгъэм икъеухъумэн, гъэсэнгъэм, ЖКХ-м

япхыгъэ псэуальэхэм элек-
тричествэр нэмүкі амалхэм-
кіз игъом алекіедгъахъээ
тшынену. Сыд фэдэ гумэкыгъо
кыхэкыгъеми, зеришикла-
гъэм тетэу юфшіэнхэр зэ-
шлохыгъэ хуунхэм тыфэхъа-
зырын фае. Социальна мэ-
ханэн зине псэуальэхэм, ып-
шьекіз кызыэрэттуагъэм фэдэу,
электричествэр нэмүкі амал-
хэмкіз алекіегъэхъэгъэным
епхыгъэ юфхъабзэхэр жуу-
гъэунэфых. Анахъэу меди-
цинэм иучреждениехэр, ко-
виднэ сымаджэхэр зычэль-
хэр ары ащ кыхиубытэхэ-
рэр», — кыытуагъ Күмпүыл
Мурат.

ОшІэ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхъамыклагъохэр къэхъухэмэ, цыфхэм ящылэнгъекіе мэхъанэшхо зиіэ псэуалъэхэр зэцьымыкъонхэм, ахэм зэрищы-
лагъэм тетэу тоф ашлэнным епхыгъэу ильэс къэс гъогогъуи-
тло егъэджэн тофтхъабзэхэр зэхашжэхээз ашынэу Адыгейим
и Лышьхъэ пшъэрыйл кыгъэ-
уучугъ.

*АР-м и Лышъхэ
ипресс-къулыкъу*

КъумпЫл Мурат цЫифхэр ригъэблэгъагъэх

Адыгейм и Лышъхэу, партиеу «Единэ Россием» ишьолъыр къутамэ и Секретарэу КъумпЫл Мурат Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» и Тхаматэу Дмитрий Медведевым иобщественнэ приемнэ цЫифхэр щыригъэблэгъагъэх.

Партиер зызэхащагъэр ильэс 20 зыщыхъурэм ехъуллэу шьольыр общественнэ приемнэхэм тигъэгъазэм и 1-м къыщегъэжъагъэу тигъэгъазэм и 10-м нэс цЫифхэр щарагъэблэгъэштых.

Станицэу Абдзэххэхъаблэ дэс унагъом социальне Іэпыіэгъу

егъэгъотыгъэним, мы станицэ шыыпкъэм имыжъо гьогу гэцэкіэжыгъэним яхыгъе юфыгъохэм республикэм и Лышъхэе ахэпльагъ. Юфыгъохэм язешохынкіе Мыекъопэ районим иадминистрации ипащэ пшъериль гъэнэфагъэхэр фишыгъэх.

Мыекуалэ иурамэу Гоголым ыцэ зыкырэм кылпэуль автобиль гьогур зыпкь игъэуцожыгъэним фэгъэхыгъагъ льэу тхылхэм ашыц горэ. 2022-рэ ильэсэм ипэублэ автомобиль гьогхэу агъэцэкіэжыщхэм а гьогур зерахагъэхъагъэмкіе республикэм

ипащэ макъэ къырагъэлжыгъ.

Станицэу Ханскэм дэс бзыль-фыгъэрунэ унэе унэхэр зыщашихэмэ хуушт чыгу яаххэу къафыхагъэкыгъэхэм яинженер инфраструктурэе игъэпсынкіе Іэпыіэгъум кыкылэлжыгъ. КъумпЫл Мурат къызэрэхигъэшыгъэмкіе, республикэ къэралыгъо программэм диштэу мы юфыгъор зэшүахыщ. Непэкіе проект-сметэ документациер агъэхазырыгъах, планым диштэу чэзыу-чэзыуу псэольшэшын-монтаж юфшэнхэр зэхашшэштых.

Творческе студием ипащэу зинервэ зэшыкьогъэ кілэцы-күхэр щылэнгъэм хэгъэгъозэгъэнхэм тегъэпсихъэгъе юфхъабзэхэр зезыхъэрэм республикэм и Лышъхэе зыкыфигъэзагъ. КъумпЫл Мурат Адыгэ Республикаю юфшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіе иминистрэ пшъериль фишыгъ грант къызыщаатыщ зэнэкъокъум хэлэжъэнимкіе зыкыфээзэгъэзэе бзыльфыгъэм Іэпыіэгъу фэхъунэу.

Станицэу Абдзэххэхъаблэ икілэцыкыл ыгыгылэу N 21-м ипащэ республикэм и Лышъхэе зыкыфигъэзагъ, электрическе пкыгъохэмрэ кондиционерымрэ якъэшфынкіе Іэпыіэгъу къа-

фэхъунэу къыкіэлъэгъ. Мы юфыгъор зэшүихынэу Мыекъопэ районим иадминистрации пшъериль фашыгъ.

Юфхъабзэхэр кіэухэу фэхъу-гъэхэр зэфихысыжъхэзэ, Адыгейм и Лышъхэе зэрэхигъеунэ-фыкыгъэмкіе, мыш фэдэ юфхъабзэхэр яшуагъэкіе цЫифхэр зыгъэгумэкырэ юфыгъохэм зашагъэгъозэн, къэралыгъо къулыхъум яофтшэнкіе щыкылагъэу щылэнхэр къыхагъэшынхэ альэкъы.

«ЦЫифхэм яльэйу, ят-хыаусыхэ тхылхэм чын-пэ администрации эхэмрэ къулыхъу зэф-шыхъафхэм япащэхэмрэ ахэпплэштых. Мэфи 10-м къыклоцеколоцкэ шыхъаф къызыфэгъотыгъэн фэе юфыгъохэм атегущылэштых», —

Мурат.

Партиеу «Единэ Россием» иобщественнэ приемнэхэм мэфи 10-м къыклоц цЫифхэр зырагъэ-благъэхэмкіе, социальнэ Іэпыіэгъум, псауныгъэм икъэухумэн, псэуплэ-коммунальнэ хъизмэтым, юридическе Іэпыіэгъум яхыгъе юфыгъохэм ыки нэмыкхэм атегущылэштых. ЦЫифхэр зыгъэгумэкырэ юфыгъохэм депутатхэр, сенаторхэр, министрствэхэмрэ ведомствэхэмрэ ялъялохэр ахэпплэштых.

**АР-м и Лышъхэе
ипресс-кулыкъу**

Иофшэнкіэ щытхъур къилэжьыгъ

«Гэхъагъэ пшыным къикырэр угукіе уфэшагъэу шу плэгъуре юфшэнным урлыгъээнир ары», — ыло-гъагъ американске тхаклоу ыкыл тарихлэжъеу Дэвид Маккаллу.

Мы гүшүэхэр фэбгъэхынхэе плэгъотыр Кошхъэблэ район хыкуумым иофишлэу Вэрэкью Фатимэт Амэрбый ыпхъум. Ильэс 30 хуугъэу исэнхъяат хэшшыкіе дэгъу фырилэу, пшъадэкіжыших зэрэпильтэр къыгурьоу, иштихъу аригъаозэ юристым юф ешлээ.

Фатимэт 1957-рэ ильэсэм къуаджэу Кошхъэблэ къышыхъу. 1973-рэ ильэсэм Кошхъэблэ гурт ёджа-плэр къыухи, къалэу Налшык дэтыгъе сэнхэхъяатхэр зыщызэрэгтэгъотырэ техническе училищым чэхъагъ. Аш ылж Адыгейм къыгъэзэжы, ильэс зэкілэйткохэм Мыекъопэ хялалтгүгъэжъе комбинатын юф щишлагъ. 1985-рэ ильэсэм Кошхъэблэ район хыкуумым юфхэр зэхэфыгъэнхэмкіе секретарэу ылхы, мы сэнхэхъяатым фэшагъэу непэ къынэсигъэм аш фэшыпкъэу юф ешлээ.

Район хыкуумым юф зэршишлээ, Адыгэ къэралыгъо университетын юриспруденциемкіе ифакультет къуухыгъыгъ. 2005-рэ ильэсэм федеральнэ къэралыгъо къулыкъум епхыгъэу Кошхъэблэ район хыкуумым иведущэ специалистэу агъэнэфагъ.

Хыкуум зэхэсигъюм исекретарэу юф пшленыр псынкіеп. Арэу щитми, гъэцэкіэкло дэгъо зэрэштым иштуагъэкіе пшъадэкіжьэу ыхырэм хэхъо. Сыда пломэ секретарыр ары хыкуум зэхэфыным икілэшаклор, джащ фэдэу зэкіе иштигэгъе материалхэр къеугъоих, хыкуум зэхэфынным хэлажъэхэрээр къыргэблэгъэх, ахэм ахэлажъе, протоколыр зэхегъеуцо ыкыл игъом хыкуум зэхэфынным хэлажъэхэрэм алэкгъяахъэ. Юфым изыт псынкіе зэхифынным секретарыр фэхъазырын фае. Ахэм анэмийкіе секретарыр хэбзэгъеуцуу юф щилэнхэм, зэхъокыныгъэу афэхъуугъэхэм ашыгъозэн,

алтыпльэн фае. Етлани анах шхъялаэр цыиф гъэсагъэу, губзыгъэу, мурад гъэнэфагъе илэу, шхъэкафа хэллэу, цыхъэшлэгъо щытыныр ары. Джаш фэдэ цыифе альтыгъ.

Ф. Вэрэкью зэрилтытэрэмкіе, хыкуумым щылажъэышоигохэм къагурыон фае мы юфшэнным щэлагъэ фыуилэн ыкыл уишэнгъэмэ ренэу ахэбгъэхъон зэрэфаэр. Мы шапхъэхэр зэригъэцаклэрэм ишыхъяат ежыр льэгаплэу зынэсигъэр. Ахэм зэу ашыц ГОУ ВПО-м и Темир-Кавказ къутамэ «Российская академия правосудия» зыфиорэмкіе ишлэнгъэхэм зэрашыгъхэхъуагъэр.

Юфшэнхэр шу ылтэгъоу, клаучэ къыритэу ыкыл артунэм нигъэсэу зэрэштым, цыифыгъэшхэ зэрэхэлльм афшэл льэуж пчагъэмэ шхъэкіэфэнгъэгъе къыгашыгъэ къырыкыгъа. Аш ишыхъяатуу 2014-рэ ильэсэм Кошхъэблэ район хыкуумым иведущэ специалистэу Вэрэкью Фатимэт Амэрбый ыпхъум Къэралыгъо Советым — Хасэм и Щытхъу тхыль къыгъацэшшошагъ. 2017-рэ ильэсэм Адыгейм ихыкуум иубилий медалэу «95 лет судам общей юрисдикции» зыфиорэр къыратыгъ.

Ары, правосудиум къулыкъур щыпхыныр, шумрэ эмрэ, мысэмрэ лажъэ зими-йемрэ зыщчыхэрэ Фемидэм иофишлэу уштыныр псынкіеп. Арэу щитми, Фатимэт ыкыл Кошхъэблэ район хыкуумым итхаматэу Пэрэнкью Мурат зипэшэ коллективын яшээрлыхэр щитхуу хэллэу агъэцаклэр, ильэс къэс хыкуум системэм цыифхэм цыхъэу къыгашыгъэрэхъо.

Адыгейм ихыкуум системэ загъэпсыгъэм и Мафэ джырблагъэ хагъэунэфыкыгъ. Вэрэкью Фатимэт ыкыл аш иофишлэгъухэм ясэнхъяат епхыгъе мэфэкимкіе тафэгушло, шло щылэр къадэхъунэу, гъэхъагъэхэр ашынхэу тафэльяло.

КИАРЭ Фатим.

Амалэу аЛЭКІЭЛЬХЭМ ахЭХЬО

—Лъэпкъ проектэу «Культурэм» кыдыхэлъытагъэу шъольыр проектиш республикэм щынхырацы. Ахэр мы ильэсым сыйдэущтэу гъэцкілагъэх хъугъа?

— Ары, непэрэ мафэм ехүүлэу шъольыр проекти 3 тэгъэцакіэ: джырэ уахтэм диштэрэ шыилакіхэр дгъэфедээзэ культурэм ехыхгээ инфраструктурэм хэхъоньыг ышыныр («Культурна щыилакіэр»), цыфхэм ятвортческэ клюачэ агъэфедэн амал яэнэри («Творческэ цыфхэр»), культурэм ехыхгээ фэло-фашихэр цифре шыкіэм тетэу гъэпсыгъэнхэр («Цифрэ шыкіэм тет культурэр»). Адыгейим и Къэралыгъо программэй «Культурэм ихэхъоньг» зыфиорэм мыхэр зэкэ кыдыхэлъытагъэх. Гухэлъеу щылэмкіэ йофтхабзэхэм ягъэцкіэн сомэ миллионы 167,3-рэ пэүхъашт: федеральнэ бюджетэм — сомэ миллионы 148,5-рэ, республикэм — миллионы 3,6-рэ, чыпэе бюджетхэм сомэ миллион 15,2-рэ къатлупшишт.

2021-рэ ильэсым шъольыр проектэу «Культурная среда» зыфиорэм кыдыхэлъытагъэе йофтхабзэхэм ягъэцкіэн сомэ миллионы 164,4-рэ пэүдгъэхъашт. Шэклогъум и 22-м ехүүлэу гъэфедагъэ хъугъэр сомэ миллионы 103,2-рэ.

—Къуаджэхэм адэт культурэм иучрежденихэм ягъэцкілэмьин мэхъанешхо и. Мы лъеныхомкіэ йофтхэм языт сид фэда?

— Мы йофтхъом сыйдигүү тинаэ тет, амалэу тэкілэлтийн зэкэ дгъэфедээзэ пшьерильхэр тэгъэцакіэх. Йофтхабзэу дгъэнэфагъэхэм ягъэцкіэн кыдыхэлъытагъэу культурэм и Уни 2-мэ игъэлтийгэе гъэцкіхжынхэр ятшылгагъэх ыкчи зы кіэу тшыгъэ.

Тэхъутэмьыкье районым ит къуаджэу Псэйтыку культурэм иучрежденихэм кыдэуцощт, аш сомэ миллион 44,4-рэ төфөшт, мылькум щыщшу дгъэфедагъэр ыкчи подряднэ организацием ікілдгъэхагъэр сомэ миллион 21,7-рэ. Зээгъыныгъэм зэрит-хагъэмкіэ, йофтшэнхэр мы ильэ-

Лъэпкъ проектэу «Культурэм» кыдыхэлъытагъэе йофтхабзэхэр республикэм зэрэщагъэцакіхэрээм, 2021-рэ ильэсымкіэ пэшфорыгъэш зэфэхъысыжхэм, анахъеу анаэ зытырагъэтырэ лъэныкъохэм, тапэкіэ япшъерильхэм къатегущылагъ ыкчи упчэу фэдгээзагъэхэм джэуапхэр къаритыжыгъ Адыгейим культурэмкіэ иминистрэу Аульэ Юрэ.

сым тыгъэгъазэм и 20-м ехүулэу аухынхэ фое.

Джащ фэдэу мы муниципалитет дэдэм ипсэуплэу Прикубанскэм культурэм и Унэу дэтым игъэлтийгэе гъэцкіхжынхэр щыкъуагъэх. Йофтшэнхэм сомэ миллионы 9,9-рэ ехүү алаудхагъ. Ионыгъом и 1-м псэуальэр атыгъ.

Кошхэблэ районым иселоу Вольнэм дэт культурэм иучреждении зэрифэшшуашэу зэтырагъэпсхажыгъ. Йофтшэнхэм сомэ миллионы 9,4-рэ атефенэу щытыгъ, ау агъэфедагъэр миллионы 5,5-рэ ары. Адрэ къэнэгъе ахьщэмкіэ мебель ашэфынэу, нэмийкі щыкълагъэхэм апэуагъэхъанэу агъэнафа.

—Искусствехэмкіэ кілэцкылү еджаплэхэм, тхильеджаплэхэм

уплэу Джаджэм дэтми игъэлтийгэе гъэцкіхжынхэр щыкъуагъэх. УФ-м культурэмкіэ иминистрэ игуадзэу О. Яриловар кыхэлжэээ икірэйкіэу зэтедгээпсхажыгъэе еджаплэм

кыдыхэлъытагъэу лъэпкъ культурэм и Гупчэу Шэуджэн районым щылэм сомэ миллионы 5 фатлупшигъ. Джырэ уахтэм мыш ѹофшэнхэр щэклох, Интернетыр ращалпэ.

яамалхэр нахьиниу шыгъэнхэр, ахэр зэтэгъэпсхажыгъэнхэр шыннишьэриль шыхваIэхэм аициш. Мы ильэсир пштэмэ, сыйда анахъеу шынаIэ зытежжыгъээтигъэр?

Шъольыр ыкчи муниципалын ижссствехэмкіэ кілэцкылү еджаплэхэм ягъэцкіхжын кыдыхэлъытагъэу йофтхабзэи 2 дгъэцкіэнэу дгъэнэфагъэр. Ижссствехэмкіэ кілэцкылү еджаплэу N 1-м иактовэ зал гъэцкіхжынхэр щэклох. Йофтшэнхэм сомэ миллион 61,6-рэ алаудхагъашт, учреждением исчт сомэ миллион 37,6-рэ фидгэхжагъ, подрядчикын миллионы 7,7-рэ фэттлупшигъ. 2021-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 10-м ѹофшэнхэр аухынхэу щыт.

Мыш фэдэ учреждениеу псэ-

ипчэхэр шэклогъум и 19-м кыззэуихыжыгъэх.

Станицэу Ханскэм дэт ижссствехэмкіэ кілэцкылү еджаплэу N 5-м игъэлтийгэе ѹофшэнхэр лъытэгъэулатэх. 2021 — 2022-рэ ильэсхэм ательяташтэу псэуальэм изэтэгъэпсхажан сомэ миллион 71,9-рэ пэүдгъэхъашт. Аукционыр зызэхашаагъэр шэклогъум и 25-рэ ары. Арышь, мы ильэсым проектын игъэцкіэн пэүдгъэхъаштэу сомэ миллион 9,8-рэ ныэп, адрэ къанэрэх кынхашт ильэсэм тельяташт.

Федеральнэ бюджетын кытлупшигъэ межбюджет трансфертын иштуагъэкіэ Адыгэкаалэ ыкчи Пэнхэс адэт тхильеджаплэхэр зэтырагъэпсхажыгъ, ахэр модельнэ шэпхакіэм тэхжагъэр.

Юфтхабзэу «Кинозалхэм оборудование алэкігъэхъэгъенир» зыфиорэм игъэцкіэн

миллионы 2,8-м ехъу пэүдгъэхъанэу щыт. Аш хэлэжьэр учрежденихэм зэкэми зээзгыныгъэхэр адэтшыгъэх.

—Республикэм итвортческэ купхэр фестивальхэм ахэлажьсэх, грантхэр къаратых, джащ фэдэу тимузейхэм якъэгъэльэгъонхэр чыпIэ зэфэшхъафхэм аицэхашацх, тильепкъ культурэ ибашигъэ кыралотыкIы, нэмийкI цыфлъэпкъхэм арагъашIэ. Мы ильэсым ѹофшэнхэрээ шыхваIэурагъэлокIыгъэхэм ягугъу къэпшиIыгъэм дэгъүгъэ.

— Хабээ зэрэхүгъэу, титвортческэ купхэр, музейхэр ѹофшэнхэрээ зэфэшхъафхэм ахэлажьсэх, республикэм ыцэ дахэхкіэ рарагъяло. Гүщүэм пае, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей кыгъэхъазыргъэе проекти 2 къалэхэу Геленджикре Кисловодскэрэ къашигъэлъэгъэхъаагъэх. Тэхъутэмьыкье районым щызэхашаагъэр ансамблэу «Уджым» (пащэр Къэлкъутэкъо Инвер) сомэ миллиониту хурэе грант кыфагъэшьошагъ, мылькур федеральнэ бюджетым кыхагъэкъыгъ. НэмийкI гъэхъагъэу зигугъу къэпшынэу щылэр бэ.

Джащ фэдэу АР-м и Лъэпкъ музей икъутамэу Клэрэшэ Тембэйт иллтературнэ музей цифре шыкіэм тет мультимедиа-гид щыгъэпсхажыгъэнэм ехыхгээ ѹофшэнхэр ыкъэм фэкъуагъ. Зэкэмкіи музейм иэспонат 40 кынхашыпкыгъ.

Титвортческэ купхэр, ансамблэхэр, музейхэр, нэмийкIхэр культурэм ехыхгээ ѹофшабзэхэм, фестивальхэм, къэгъэлъэгъонхэм ахэлэжьэнхэм танаэ тедгээтышт, аш даклоу ахэм амалэу алэкілэлхэм ахъэхъоным тыйпилышт.

**ТХЬАРКЬОХЬ
Адам.**

Адыгэм ымакъэ «Голосым» щэIу

Зэшхэу Алыйрэ Азэмэтэр.

(Икъюх.)

Гурыт еджаплээм чээсыифэ Алый музикальнэ еджаплэу Лъэцэрэйко Кимэ ыцлэ зыхырэми щеджагь. Нэужым искуствэхэмкэ колледжэ Тхьабысымэ Умарэ ыцлэ зыхырэр къыухыгь. Апэрэ кіэлэега-джехэу творчествэм ильягэ тезыагъэхэр Бэрзэдж Светлан, Джарымэ Алл, колледжим Ил-пээсэнэгъэ щылызыгъэктэгэхэр Хүнэгэ Земфир, Марина Сорокина, Елена Шаманская. Гуетынгъэшхо хэльэу Алый еджагь, музикальнэ Іэмэ-псымэхэм скрипкэр къахихыгь. Зэнэкъокуу пчагъэхэм ахэлжагь, «Дерзайте, вы талантливы!» зыфиорэ телепроектэу Къэрагыгьо телерадиокомпаниеу «Адыгейм» зэхищэгъигъэм апэрэ Алый исэннаущыгьэ къышылъэгъонуу хъугъэ, аш къышылъэгъигъэ ордхэм ямекамэхэм адэлжагь Бардо Руслан. Творческэ ушэтын пчагъэхэр аш къыкэлэлхыгъуягъэх.

Джарымэкъо Фатим: «Алый коллежыр къызеухыгь еж-ејкырэу Москва къягъагь ыкли музикэмкэ урысые академиу Гнесинхэм ацлэ зыхырэм чэхагь. Ильэсицырэ аш зыщеджэм, я 3-рэ курсын ыуж, къычкэгъыгь 2018-рэ күлтүрэм институтэу Москва дэтын чэххажагь, ордэйло-джазовэ отделением щеджэ, зэльашэрэ

орэдйоу Лариса Долинам ригъаджэхэрэм якуп хэт. Мэфэки творческэ юфтхьабзэу Москва Ѣыклохэрэм Алый зыхэт студенхэр ахагъэлажьэх, Игорь Бутман иджаз клуб икъэгъэльэгъонхэм ахэлажьэ. Гнесинкэм къычкэгъыгь бэрэ сеушыигь къезгъэхыгь шийгьоу, ау нэужым «Клалэм хихырэр ежь игъогу» зэслюжыгь, хихыщымкэ шъхъафит сышыгъэ. Күлтүрэмкэ институтыр къызэрихыгъэм тетэу телепроектэу «Голосым» изэнкъокуу хэлэжъэнэу хэхъагь. Ильэс 15-рэ классическе музикэм изэгъешлэн Алый хэтигэ нахь мышэми, эстраднэ творчествэм ильягэхъагь. Ар ежь ишоигъоньгь, ежь къахихыгь гъогу».

Аш фэдэу щыт нахь мышэми, Лъыунэе Алый итвортческэ лъапсэ къежээпэ гъэнэфагьэ зэрилэм сегүцэфагь. Къызхэгъыгъэхэм альэнхыкъокэ творчествэм фэшагъэхэр ахэтгъэмэ сзыкэупчыгь, Фатимэ джэуап къытыжыгь: «Сишхъэгъусэу Лъыунэе Станислав Улапэ ѿш, исэнхъякаткэ инженер-механик. Ныжь-тыжхэхэр кіэлэгъаджэх. Ау сальэнхыкъокэ, сэ Джэджэхъаблэ сышыц, сятэжэу Джарымэкъо Джанчэрий шыкіепшинаштыгъ». Алый скрипкэр къызкэхихыгьем улчээ фыси-чэхжагь. Аш изакъоп, ышнахыжъэу Азэмэт творческэ объединение «Ошъадэм» икъэ-

шьокло купэу «Синдикэм» исолистэу ильэс пчагъээр хэтигэ. Купым ихудожественнэ пащэу Едыдж Викторие ыгъэсагъэхэм ашыц. Къэшьо пчагъэхэм япчагу итэу Лъыунэе Азэмэт сценэм къыфхъуягъэу, аш дахэу тетыгъэхэм ашыц. Аужыре хореографическэ композиции хъалэмэтэу Едыдж Викторие зэхигъэуцаагъэм — «Убых кашом» — икъешлэкло пэрьтэу, солистэу хэтигэ, дэжьеу биракыр ыыгъэу къэшьуаклохэм къахэлэхэти, къашьо зэфишыжыштыгъэ. Тээклу шлагъэу Азэмэт «Ошъадэм» иартистхэм ахэкыжыгь. Зыфеджэгъэ сэ-нэхъатымкэ Калужскэ хэкум ипсөөлъэш фирмэ джыдээм юф щешэ. Ежь Фатимэ тыгъэ-къокыплем ѿшпсэурэ лъэпкъхэм

Алый ян, ят, ышэу Азэмэт.

яискусствэкэ къэралыгь му-
зейн и Темыр Кавказ къутамэ

ибухгалтерие щэлажьэ.

Джарымэкъо Фатим: «Алый коллежыр юм щеджэ зэхъум пчэдэжыым сышытэр 5-м къэтэджыти, юф зыдишлэжынэу клоштыгъэ. Ицы-клююм къышегъэжагь э у и шыяпкээрихылээзэ музыкэм феджагь. Ишыиэнагь э щыщ шылыкъэу, чыпэ шъхъаэ шиубытэу хуу-
гъэ. Джы зыхэлэжьэрэ зэнэкъокуум икъа-
руу зэрэштитуу хельхэе. 2020-рэ
ильээсир ары аужырэу Алый
Мыекъуапэ къызыкогъагьэр.
Унагъоми, лахыл-благъэхэм апчайжь. Тхъа-
еъэпсэух, телефонкэ бэ къыт-
фытеорэр, тэри

тэгумэкы, инасып зыхэльным
игъогу рукошт».

Зэрэлеспубликэу Лъыунэе
Алый зэрэлтыгъэлэхэрэ къуачы

къыреты, ишьэдэкыжы хе-
гъахьо. Зэнэкъокуум иедзы-
гытум аш зыкызырашигъэ-
льэгъуагъэм япчыгъохэр дунэе
хъытыум инэкүубгъо зэфэш-
хъафхэм, анахьэу инстаграм
нэкүубгъохэм, къарыхъагь.
Адыгэ Республика и Лъышхъэу
Къумпилы Мурат инстаграм
нэкүубгъо эстраднэ зэнэкъокуу,
телепроектэу «Голосым» иап-
перэ, иятлонэрэ едзгыгъохэу
Алый зыхэлэжьагъэхэм япчыгъохэр
къыригъэхъагъэх. «Афе-
рым, Алый! Зэрэлеспубликэу
къылфэгумэкы!» — аужырэм
къыфыкитхагь. Аш дырагъаштэу
нэбгырэ 200-м ехъумэ яшош-
хэр къыклатхэжыгъэх.

Сэннаущыгъэу пхэльым уфэ-
шыпкъэу уилэлэсэнэгъэ
хэбгъэхъоным узэрэдэлжээн
фаем Лъыунэе Алый ишысэхэхы-
пэ шлагъу. Ильэс 25-рэ нахь
зымыныбжь адыгэ клаэр хэгэ-
гум щыццэрило зэнэкъокуум
нэсыгъэу хэлажьэ. Аш изакъо-
ми — гъехъэгъэ ин! Ау сэнэхьат
иэпэлэсэнэгъэшхуу хэлэхъимкэ,
игъогу темыкэу хихыгьэ сэ-
нэхъатым фэшьыпкъэу, ыгуу,
ыпси хильхээзэ зэрэлъыкъуа-
тэрэмкэ Алый теклоныгъэ пчаг-
ъэхэр фэукочынэу тыщэгугыгь!
Тхэм ely, зыкэхъопсырэ лъэ-
гаплэхэр ыштэнхэу фэтэло!

ТЭУ Замир.

АР-м и Парламент

Гъэтэрэзыжынхэм атегуущылагъэх

Къихьашт 2022-рэ ильэс бюджетым ыкли 2023 — 2024-мкэ агъэнэфагъэхэм афэгъэхыгьэхэм хэбзэгъэуцугъэм ипроект ѿштегуущылагъэх бюджет, финанс, хэбзэлахь ыкли экономикэ политикэмкэ, предпринимательствэмкэ ыкли ыэкыб зэпхыныгъэхэмкэ АР-м и Парламент икомитет зэхэсигъоу илагъэм. Законыр АР-м и Лъышхъэу къыхильхъагь.

Юфтхьабзэм хэлэжагъэх Къэралыгь Советын — Хасэм и Тхъаматэу Владимира Нарожнэр, АР-м финансхэмкэ иминистрэу Виктор Орловыр, шюоки зимиыгъэ медицинэ страхованиемкэ АР-м и Чыпэлэ фонд ипащэ илнэтэ зыгъэ-цэкээрэ Хъут Светланэ.

Ятлонэрэ хэплэгъэу фагъэхъазырра проектыгъээтэрэзыжын 24-рэ фашынэу мы зэхэсигъом ѿшахъуягь. Ахэм

къызэрашцидэлтыгъэмкэ, 2022-рэ ильэс бюджетым ихахъохэмрэ ихъардхэхэмрэ сомэ миллиард 2-рэ миллион 743,6-кэ нахьыбэ хууцтыгь. Аш ѿшыц сомэ миллиарди 2-рэ миллион 260,7-рэ зыпэхъаштыгь гъэнэфагъэу федеральнэ гупчэм къытлупшыцт.

Аш нэмыхыгъэу сомэ миллион 276,5-рэ зыпэхъаштыгь гъэтэрэзыжынхэм депутатхэр къещакло афэхъуягъэх. Социальнэ

юфхэм апэуагъэхъанэу ар агъэнэфагъ. Аш къыхильхъагьэ сомэ миллион 80,7-мкэ Шэуджэн районым ит къутырэу Тихоновын къэлэцыкъу ыгъыпэ шашыцт, сомэ миллион 50-рэ цыф куп гъэнэфагъэхэм ыэзэгүү уцхэр ыпкэ хэмийльэу алэкэгъэхъэгъэнхэм пэуагъэхъашт, сомэ миллион 20-кэ сабий ибэхэм е лъыппээн зимиыгъэу къэнэгъэхэм посуплэхэр афа-щэфыщтыгь.

Гъэтэрэзыжынхэр зыфашырэм ыуж 2022-рэ ильэс бюджетыр хахъохэмкэ сомэ миллиард 31-рэ миллион 616,8-рэ, хъардхжэмкэ сомэ миллиард 32-рэ миллион 542,5-рэ зэрэхъуштыгь. Хэбзэлахъэу ыкли мыхэбзэлахъэу сомэ миллиард 13-рэ миллион 684,7-рэ, зыгъээзэжыцт мылькоу сомэ миллиард 17-рэ миллион 932-рэ къыхэлхъагъэхъушт, сомэ миллион 925,7-рэ ѿшкагъэ фэхъушт.

Шюоки зимиыгъэ медицинэ страхованиемкэ АР-м и Чыпэлэ фонд 2022-рэ ильэссымкэ ибюджет ыкли 2023 — 2024-мкэ агъэнэфагъэхэм ѿшкагъэ зыпари афэмыхъуштэу ары зэхэсигъом къызэрещауягъэр.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Шапсыгъэ къыратхыкы

ЛъэмиджыкIэ агъэпсыгъ

Тlopсэ районымкэ анахь адыгэ къоджэшкоу Агуй-Шапсыгъэ дэт гурит еджапIэм уезыщэлIэрэ лъэмиджыкIэм игъэпсын аухыгъ.

Къоджэдэсхэр аш лъашеу ыгъэ-
гушуагъэх, къелэцтыкхэр щинэ-
гъончьеу джы ашкэ зэпрырыкынхэ
алъэкыщт.

— Лъэмиджыжыр загъэпсы-
гъагъэр ильэс 30-м ехүгъ, гъецэ-
къэжынышкохэр аш ищыкIэгъагъэх,
— къеуатэ Ныбыгъу къоджэ поэу-
пIэм идепутатхэм я Совет итхя-

матэу, къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ и
Адыгэ Хасэ ипащеу Нэгъуцу Вадим.
— Мы аужырэ уаххтэм ашкэ уэз-
прырыкынхэ щынагъо хъугъагъэ,
псынкэ шъылкъеу зыгорэ епэс-
гъэн фэягъэ. Мэхъанэшко зиэ со-
циальнэ проектым игъэцкэлэн къы-
хэлжъэгъэ, зишуагъэ къытэзыгъэ-
кыгъэ пстэуми — Ныбыгъу къо-

джэ поэупIэм иадминистраце, де-
путатэ Къоджэ Русльян, пред-
принимательхэу Хъущт Мэджыдэ,
Александэр Фириченкэм, Мегран
Цканян, Владимир Штраус, Адыгэ
Хасэм Тlopсэ районымкэ итхя-
матэ игуадзэ Шъхъэлхэо Сэфэр,
нэмыхъэми къоджэдэсхэм ацкэлэн
«тхашъуэгъэпсэу» ясэо.

Фатимэ ихэхъоныгъ

Сурэтыш-дизайнер Іэпэласэу Ацумыжъ Фатимэ иапэрэ унэе къэгъэльэгъо-
нэу «Черкесы» зыфиорэр лъэпкъ культурэмкэ Гупчэм къызэрэшызэуахы-
гъэр Псышопэ районым икультурнэ щиэнныгъэкэ хъугъэ-шIэгъэшко хъугъэ.

«Насыпымрэ» яартистхэр, адыгэ культурэмкэ Гупчэм иорэдхэхэу Хъоклон Люсэрэ Нэпсэу Саидэр.

Фатимэ Тэхъутэмукъо районымкэ къуаджэу Пенхэх къыщихъу. Ицыкльгъом къыщегъэжъагъэу сурэтшынхэй икласэу къэтэджъыгъ. Пшызэ къэралыгъо университетым ихудожественнэ-графическэ факультет къуухыгъ. Иди-дипломнэ Йофшагъэ Адыгейим къашюмкэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» иконцерт иафишхэм ягъэпсын фэгъэхъогъагъ.

Адыгэхэм яджырэ чэм иофишшэхэр, обще-
ственностимэр творческэ
пIэрэ нэбгырабэмэ аш интеллигенциемэр яллы-
иофишшагъэхэр агу рехых. Къэшьокло коллек-
тивэу «Шапсугия» зыфиорэмрэ мэкъэмэ Іэмэ-
лъэпкъ культурэмкэ Гуп-

псымэхэмкэ ансамблэу

тышыр унагъо ихъагъ, джыдэдэм Псышупэ щэ-
псэу. Ильэс заулэ хъугъэу сурэтышым искусствхэм-
кэ къелэцтыкыу еджапIэм икIэлэгъяджэу Йоф ешэ, ишхъэгъусэу Йыф Муратрэ ежыррэ реклами
лофхэм апильхы.

— Унэе къэгъэльэгъон къызэрэсфызэуахыгъэм лъашеу сиғъэгушуагъ. Хэтрэ сурэтыши иофишшагъэхэм яапэрэ къэгъэльэгъон мэхъанэшко реты. Сисурэтшыгъэ 21-рэ аш къесхыллагъ. Цыфхэм ясурэтхэр, пейзажхэр, композициехэр, настюромт-
хэр сиғынхэр сиклас. Си-
чыгу гупсэрэ сиқызыхэ-
кыгъэ лъэпкъымэр шу
зэрэслэгъухэрэх ахэм
къахащи. Къихъашт ильэ-
сымкэ гухэлъыбэ си. кIэм Налщык сиофишшагъэхэм якъэгъэльэгъонхэр
икуутамэу Псышупэ къащызэуахынэу сиқы-
гъэгъуагъ. Арэущтэу хъу-
шшойнгъу.

Адыгэхэм яджырэ чэм иофишшэхэр, обще-
ственностимэр творческэ
пIэрэ нэбгырабэмэ аш интеллигенциемэр яллы-
иофишшагъэхэр агу рехых. Къэшьокло коллек-
тивэу «Шапсугия» зыфиорэмрэ мэкъэмэ Іэмэ-
лъэпкъ культурэмкэ Гуп-

псымэхэмкэ ансамблэу

Къэшьагъынхэй иафишхэм ягъэпсын фэгъэхъогъагъ. Сур-

ицентр иафишхэм ягъэпсын фэгъэхъогъагъ. Сур-

НыбжыкІэ театрэр, щыІэнныгъэр

Тизэпхыныгъэ агъэпытэ

Тэхъутэмьыкуае иныбжыкІэ драматическэ театрэу Ахэджэго Мэджыдэ ыцІэ зыхырэм иартистхэр Мыеекъуапэ щыІагъэх.

Адыгэ Республикаем и Лъэпкэ тхыльеджапІэ творчествэм ехылпэгъэ зэхахьа щыззахаагъэм медицинэ коллеждым шеджэхэрэр, Урыс драматическое театрэу А. Пушкинэм ыцІэ зыхырэм иартистхэр, театрэр зышлгэшІэгъонхэр хэлэжьагъэх, къэгъельгъонхэм япплыгъэх.

ТхыльеджапІем иофишишэу Кучмэз Аминэт зэйукІэгъум изэхэшэн кіещакю фэхүгүр. НыбжыкІэ театрэм ищахэм, артистхэм Аминэт къатегущылагъ, къэгъельгъонхэм

япплыгъэрэм нэуасэ афишыгъэх.

Шъэфрыкю Адам ныбжыкІэ драматическэ театрэм ищах, тхыльхэр къыдегъэхкюх. Клубэ Адам художественнэ пащ. Шалэ Рустам режиссерэу, артистэу Ioof ешшэ. НыбжыкІэ театрэм иартисты Набэкю Артур, Тхъархъо Сусанэ, Даутэ Заринэ, Хуажж Асют.

— Тэхъутэмьыкуае культурэмкэ и Унэшко 2019-рэ ильэсийн ныбжыкІэ драматическэ театрэу Ахэджэго Мэджыдэ ыцІэ зыхырэр щыззахаагъ, — къыгуагъ Кучмэз Аминэт.

— Ахэджэго Мэджыдэ аперэ адыгэ профессиональнэ режиссер, Адыгэ Республикаем инароднэ артист. НыбжыкІэ театрэм икъэшынхэр гъешгэгъонх, щыІэнныгъэм къыхэхыгъэх.

Ныр ыкъо дэгушыІэ

НыбжыкІэ театрэм ирежиссерыр Адыгэ Республикаем икъэшынхэр гъешгэгъонх, щыІэнныгъэм къыхэхыгъэх.

ЩыІэу пыйхэм апэуцуугъ. Чыир къемыщиинэу ар къэшынэштэп.

(Икіех
я 7-рэ нэклуб. ит).

Адыгэ шхыныгъохэр

Къуаехэр

Бэрэ агъэфедэрэ шхыныгъоу адыгэхэм ялхэм ашыщ щэм хашыкыхэрэр. Ахэм ашыщэу къуаер сид фэдэрэ шхэгъу піальэми къаштэу щыт.

Гущылэм пae, къалмыкъашим иgyусэу — пчэдыхъашхэм, щэдэжгъуашхэм — къояжъэр, пчыхъашхъашхэм къуаер игуусэн ыльэкъыщт. Шэнэгъэлжээ Унэрэкю Мирэ къызэриорэмкэ, адигэхэм гъэшчир ренеу яланэ тетынэм пae пкыгъуиту ашыщтыгъэр: къуаэмрэ щэтэ пхъапэмрэ. Кьюе гъуэри щэтэ пхъэпэ гъуэри ильэс реным зи къацымышшэу щылыштыгъэх. Къуаер мыкъодынэм пae коц коным e хъамбарым илькоцым хальхъэштыгъэ. Щэтэ пхъапэри гъушапІэ горэм щаыгъыштыгъэ.

Къуаер мафэ къэс яланэм тэтийн e хъэкэ яланэм тэбгээуон закъоу щытыгъэп, тхъэлъеу зытырашыкыштыгъэ гъомылахъэхэм ашыщ. Гущылэм пae, хыгъушо шапсыгъэхэм фыгу тхъацум мэтазэу хашыкырэм дэшхомрэ къуаэмрэ зэхэлъеу дальхъэ. Аш нысацэм тхъэлъеу щытырашыкы. Джаш фэдэр Унэрэкю Мирэ иофтагъэхэм ашыщу джыри зы игуу къэлшын пльэкъыщт. Ар Шхъашэфыж къышитхъижыгъэ. Къуае зыдэль псырыжъо хъалыжъо иныр псы гуашом ахыты, ошх къещхынэм пae тхъэлъеу щытырашыкыштыгъэ.

Тыркуем щыпсэурэ шапсыгъэхэм чыгужжым ис шапсыгъэхэм псырыжъо хъалыжъо хъэкэ яланэм тырагъэуоныр яхабз. Ашкэ хъэкэ яланэр зэфашыжы. Бжъэдигъуми къемыгуухэми аш фэдэ хабзэ ялэп.

Лъэтэ къуаер (ицилъыс къуаер)

Кошхаблэ щыпсэурэ Тхъархъо Сарэ ар зэришшэу къитифилотагъэм шуущидгэгъозэн.

— Щэр згъажъэрэп, сэльфаа, — къелуатэ Сарэ, — лъэтэпсыр есэты. Щэ литри 5 — 6-м лъэтэпс стэчанныкьор ештэ. Шхыум фэдэу къэпціэн фае, къэпціэфэ зэланшэ хъущтэп, къызыпціэрэ нэуж зэлэсэшшэ. Етланэ тээклю къесэгъэфэбэжы, хъакум къытесхъижы, къуаер щыуаным зэрилъеу лэкэ лъэтэпсүм щысэугоо, хэсэпшыт-

хыжы. Подносым исэлхъэ пытэу спыттызэ, етланы лъэтэпсыр кіэсэфы. Мэучыыыфэ щысэгъэты, лъэтэпсыр къыкэлкыгъэмэ, джыри ар къыкіэмынэфэ сэфызы. Лъэтэпсыр дэгъоу кіэмыфыимэ къуаер тэджышт, зыкыиэтыщт. Сэущы, пчэдыхъжым хэсхыгъэмэ, щэдягжо нэс щысэгъэты. Етланэ гъэччыялтэй дэсэгъеуцо, пытэ мэхъуфэкэ дэсэгъэты. Нэужжым къыдэсхъижышь, зэхэсэупкы, банкэм исэлхъэ. Псы гъэжжэе учыныгъэ щыгъу-щыгъипс кіэсэкіэ. Чыунэм сэххыжышь, ильэрэ щытыгъэки къодырэп, нахь пытэ мэхъу нахь.

Лъэтэпсыр зэрэпшыттыр: ныбашхор дэгъоу сэльэсэ, лъэшшэу сэущыу, сэгэгэгъу. Литриш зэрыфэрэ банкэм щыгъу къемлан исэтакъо, псы кіэсэкіэ, лъятэ гъуэгъэм къыпсыуулкыэ хэсэлхъэ.

Лъэтэ къое жъапхъ («к'яицыгъо шхын» зыфаюрэр)

Фэдэ щыщэу Гъукіэл Лизэ аш ишыкІэ къытфилотагъ.

Лъэтэ къое жъапхъэр шынын пae ишыкіагъэхэр: лъэтэ къое жъэпхъэ ихыгъакіэ, чэшчым щытыгъеу кг 1,3-рэ, щэлитрэрэ ныкъорэ, сепараторым къэшыгъэ щэтэ гр 300 — 400, къэнкли 2, хаджыгъэ стэчан, тхъужъожъогъэ джэмышхышхыиту, щайджэмышхым из щыгъу.

Лъэтэ къое гъэтэкъуагъэр щыуаным итэтакъо, щэ кіэтэкіэ мыбэдэдэу, зэрхьшэу хүнэу, щатэ хэтэлхъэ. Къызыстыркіэ джыри нахь пъяакіэ хүшт, аш пae хаджыгъэ тээклю хэтэ-

такъо. Ахэр зэкэ зызэхатльхэхэрэм хъакум тетэгъеуцо, мэклэ-макіэу тэгъажъо. Щыуаныччэм емыгъольылнэм пae ренеу зэлэшшэн фае къэжъонир регъэжъэфэ. Илужуугъэ щыпсүм фэдэнэу щыт, аш фэдэу мыхъуугъэ уеплымэ, хаджыгъэ тээклю джыри хэптэкъошт. Къызыстыркіэ тхъур аш къыдехье, ау етланы къэжъонир зыригъажъэкэ тхъужъожъигъэ тээклю хэпльхъашт. Машло маклэкіэ такъики 10 — 15-рэ бгэжъошт.

Щэтэ пхъапэ

Щэтэ пхъапэр зэрашыттыгъэу шэнэгъэлжээ Унэрэкю Мирэ къытотэжъигъэр.

Пхъапэр аупсыгъэ, щэташхэрэ ращэкъызэ агъэгъуштыгъэ. Аш фэдэр щэтешхъэ гъэгъүүтэр щэ зыщирямыэ уахътэ горэм къаштэжын алъэкыгъэ. Пхъапэр къытотэжъигъэр.

**Хэутийн
фэзыгъэхъязыгъэр
Тхъархъо Аминэт.**

Искусствэр — тибаинигъ

Москва клоштхэр къыхахыгъэх

«Искусствэхэмкэ кэлэццыкыу еджаплэм икэлээгъаджэ анах дэгүү» зыфиорэ зэнэкьюкур Адыгэ Республикаем яблэнэрэу щыкыагь.

Адыгэ Республикаем икэраялыгъю тофхъабзэу культурэм хэхъоныгъэ ышыным фэгъэхыгъэр щылэнгъэм щылхырашы. АР-м культурэмкэ и Министерствэ, АР-м искусствэхэмкэ икэлэццыкыу еджаплэу N 1-м методикэмкэ игупчэ 2021-рэ ильэсүм зэхажэгъэ зэнэкьюкур гъашэгъончу реклокыгь.

Кэлээгъаджхэм яшлэнгъэхэм ахагъэхъонымкэ амалыкхэр аратихээгъэдэжнэир нахьышлуу зэхэшгээгэным зэнэкьюкур фэгъэхыгъ. Сэнаушигъэ зыхэль кэлэццыкыухэм, ныбжыкылэхэм зыктызээуахынум, сэнэхъатэу къыхахырэм кэгэгушуу гэнхэм зэнэкьюкум изэхэшаклохэр пыльых. Художественэ еджаплэхэм, искусствэхэмкэ еджаплэхэм лэптигъэр афэхъухээ ильэс къэс зэхажэрэ зэнэкьюкум имэхъанэхъо.

Адыгэ Республикаем теклоныгъэр къыщыдэзыхырэ кэлээгъаджэр Урысыем икэух зэлукэгъухэм ахэлажь. Сэнаушигъэ зыхэль кэлээгъаджхэр Москва щызэлокиэх, зым зыр кырэплы. Яшлэнгъэхэмкэ зэхъожыххээ, шыкылешуухэр щылэнгъэм къышагъотых.

2021-рэ ильэсүм зэнэкьюкур заочнэ шыкылэм тетэу Адыгейим щыкыагь. Видеом тетхэгъэе дэзигъуу 3-м кэлээгъаджхэрэгъяа осэшхэр еллэгъэх. Кэлээгъаджэм нэуасэ зэхэ-

щаклохэм зафишыгъ, лэпэласэм иеджаплэ ригъэблэгъагьэх, кэлээгъаджэм ригъаджхэрэм яснаушигъэ къылотагь.

Зэнэкьюкум кэлээгъаджжи 8 щызэлукыагь. Абрэдж Гощэфыжь Адыгэ Республикаем искусствэхэмкэ икэлэццыкыу еджаплэу Лъэцэрько Кимэ ыцэ зыхырэм икэлээгъадж, зэльшэрэ лъэпкы лэпэлас. Аш иофшагъэхэм уяллызыгъ, адигъэхэм ижъыре лъэхъаным къыщегъэжагъэр пкыгъо, тхыхъэ гъашэгъонхэр зэршынхэр зэршынхэр юнаэ тоодзэ.

А. Артишук, А. Берестовая, А. Гладченкэр, Л. Кольновар, А. Мырзэр, нэмийхэри зэнэкьюкум хэлэжьагьэх. Къэшьонум, живописым, хэдийхынум, фэшъхъафхэм кэлээджахлохэр афагъасэх. Мыекыуапэ, Яблоновскэм, Дондуковскэм, Шэуджэн районым, фэшъхъаф псэуплэхэм лоф аашашэ.

Апэр чылпишыр

Зэхшаклохэм унашю зэрашигъэ, апэр чылпишыр кыдээзыхыгъэр Урысыем икэух зэнэкьюкуо 2022-рэ ильэсүм гъатхэм клоштхэм хэлэжьэштых. Яблоновскэм псэуплэм живописымкэ Артем Артишук щыргэдэжхэр, апэр чылпиэр аш фагъэшшошагь.

Адыгэ Республикаем искусствэхэмкэ икэлэццыкыу еджаплэу N 1-м къашхъохэмкэ икэ-

Сурэтим итхэр: зэнэкьюкум хэлэжьагъэр, зэхшаклохэр.

лээгъаджэу Анастасия Гладченкэм ятлонэрэ чылпиэр къыдихыгъ. Шэуджэн районымкэ икэлэццыкыухэм якэлээгъаджэу Мырзэр Аснет ящнэрэ чылпиэр юхыгъ.

Абрэдж Гощэфыжь, Анастасия Берестовая, Юлия Ковалевам, Лариса Кольновам, Лусине Марукиян щытхуу тхильхэр афагъэшшошагь.

Осэш купым ипащэу, искусствоведениемкэ докторэу, Краснодар культурэмкэ институт ипрофессорэу, Адыгэ Республикаем искусствэхэмкэ изаслуженнэ лофышишкоу Светлана Хватовар зэнэкьюкум

хэлэжьагъэ кэлээгъаджхэм къафгушуагь, щытхуу тхильхэр, дипломхэр, ахьщэ шүхъафтынхэр аритижыгъагь.

Адыгэ Республикаем исурэтышхэм я Союз ипащэу, зэлжэшэрэ сурэтыш-кэлээгъаджэу Елена Абакумовар, АР-м искусствэхэмкэ иколледж икульыкүшэхэр, Адыгэ Республикаем культурэмкэ изаслуженнэ лофышишкоу Цундышк Нурыет, Анна Гребень, АР-м искусствэхэмкэ икэлэццыкыу еджаплэу N 1-м методикэмкэ и Гупчэ ипащэу Татьяна Горда осэш купым хэтигъэх. Ахэри зэхахьем къыщыгушыагъэх.

Кэлээгъаджхэм яшлэнгъэхэм зэрахгъахъорэр зэлукэгъум щыхагъэунэфыкыгъ. «Урысыем икэух зэнэкьюкум Москва щыклоштим хэлэжьэштхэм дэгьюу загъэхъазырным фэшлэптигъу тафхъуущ. Адыгэ Республикаем искусства бай илээ зэрэпсэурэр къызэрагъэлэгъоштим тицыхээ тель», — кытуагь Татьяна Горда.

Искусствэм икэлээгъаджхэмрагъаджхэрэр ары неущ театэрэхэм, ансамблэхэм лоф ашызышэштхэр, искусствэр лызыгъекотэштхэр.

САХЬИДЭКЬО Нурбый.

Тизэпхыныгъэ агъэпытэ

(Икэух).

«Уигугъэ къэзгъэшьыпкъэжынэу сифай», — дзэктэлым янэ рело. Игушылэхэр гум кыльяэсэх, узэрэдээ. Рэхъат уимылэу дзэктэлымрэ нымрэ язэдэгүштээгъу уедээ...

Фэшъхъаф едзигъор унэгъю ныбжыкылэхэм ипсэукэ, зычэсэйт унэм итеплэ агъэгумэжырэ бзыльфыгъэм фэгъэхыгъ. Унэу узэрэсэйтэйр неуцра мафэм епхыгъэу щытын зэрэфаем бзыльфыгъэхэр тегүщээхээ, рольхэм якуулэхэм уахашэ.

Шээфрыкьо Адам иусэхэм къяджагь, итхильхэм къатегу щылагь. Щылэнгъэм ильяхъохм уарыклоныр лоф къызэрэрикоу зэрэшмытэйр итворчествэ къышыгъехъэш.

Щылэнгъээр зыфэдэр

Шэн-зеклюкэ дэйхэр къызахфэхэрэм, тууынум пыщаагъэ-

хэм, лъэпкь хабзэхэр зылукъохэрэм, нэмийхэм яхылгээ къэшыгъохэм уагъэгупшигъ. Щысэ зытырахын алъэкыщхэр къызэрэхтхэр рольхэм къашагъэлъагь. Гитарэм ибзэпс-

хэм ямэкъамэхэри зэхахьем щылжынчыгъэх.

Щылэнгъэм узыгъэгушони, угу хэзигъэхыни уашырихылэшт. Ныбжыкылэхэм драматическэ театрэр мыхъо-мышлагъэ-

хэм ябгъукюорэп. Лъэхъанэу тыхэхтэйр искусствэм ыбзэклэхэрэм къыщагъэлъагь ашоигъ. Зэкэ ямурадхэр къадэмийхуухэу тэлъытэми, түубыхээрэп. Рагъэжьагъэ лофыр лъягъэлтэнэу афэтээ.

Адыгэ Республикаем и Лъэпкь тхильдэжаплэ ипащэу Къыкы Бэллэ къыуагь театрэхэм ялофышишхэм талэкли зэрауыкэштхэр. Тхильыр шылэнгъэм илункыбзэу зэрэлтэйтээрэм түкүнкыырыкызэ, ныбжыкылэхэу еджаплэхэм ачлэхэм яшлэнгъэ ахагъэхъохэмкэ аш фэдэ зэлукэгъуухэр сидигъуу ящишкагъэх.

Гум лъэйс

Тхильдэжаплэ къэклогъэ ныбжыкылэхэр телефонкэ зэфэтхэжхэу, мыдалохэу тльэгъэхээ. Театрэр ягунэсэу зэрэштэйр зэхахьем къыгъэлъэгъуагь тлэгъэхэу.

Артистхэм адигабзэки, урысыбзэки ярольхэр къашыгъэх.

Къядэу зышоигъохэм япчагъэ зэрэххуагъэм Шъэфрыкьо Адами, артистхэри ыгъэгушуагъэх.

— Культурэм, искусствэм язэпхыныгъэхэр тэгъэпхытэх, — кытыгуагь режиссерэу, артистэу Шалэ Рустам. — Адыгэ Республикаем и Лъэпкь тхильдэжаплэ дэгьюу къыщытпэгъо-кыгъэх, тикъэгъэлъэгъонхэр агу риҳхэу къызэрэдэдэу гъэхэм куячэ къытхилхъагь, тигъэгушуагь. Зэхшаклохэм гъэзэтымкэ «тхашуу-егъэлэс» яслюжыгъ.

Шалэ Рустам Къэбэртээ-Бэлькъарым къыщыхъугь, Адыгэ Республикаем къырагъэ-благы, лоф щишэу ригъэжкагь. Зэкэш республикэхэр искусствэм нахь пытэу Ѣзызэпхыгъэнхэм пыль, ныбджэгъуухэр Адыгейим щырилэхэ зэрэххуагь.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Сурэтхэр зэхахьем къыщытхэрэхъэш.

Гандбол

ЦСКА-р анахь лъэш

«АГУ-Адыиф-2» Мыекъуапэ — ЦСКА-2 Москва — 21:31 (13:16).
Шэкюгъум и 28-м Мыекъуапэ щызэлуклағъех.

«Адыиф-2»: къэлэпчъеутхэр: Чернирова, Скнарь; ешлаклохэр: Белозерова, Никулина — 6, С. Морозова — 5, Къэбж — 3, Коваленко — 2, Мельникова, Којубекова, Добарджич — 3.

Зэнэкъохум ЦСКА-2-р нахь дэгъо щешлағъ. Теклоныгъэр зылеклигъекынэу зэрэфэмьеэр зэлуклағъум кышигъялэгъуагъ.

Ятлонэрэ зэнэкъохур

«Адыиф-2» — ЦСКА-2 — 21:29 (14:17).

Шэкюгъум и 29-м Мыекъуапэ щешлағъех.

«Адыиф-2»: къэлэпчъеутхэр: Чернирова, Скнарь; ешлаклохэр: Къэбж — 5, Белозерова — 1, С. Морозова — 6, Коваленко,

Гильфанова — 2, Дринда, Добарджич — 4.

С. Суховар, М. Кольяевар, нэмыхъэри ЦСКА-2-м дэгъо щешлағъ, хэгъэгум изэнэкъоху апэрэ чыпір кыышыдахын ямурад.

Къэбж Зарем, Софья Морозов, Дарья Никулинар, Сельма Добарджич, фэшхъафхэри «Адыиф-2-м» къыхъэых, ау ЦСКА-2-м фэдэ команда лъэшым теклонхэм непэ типшъашъэхэр фэхъафхэри.

Ешлэгъухэр

«Кубань-2» Краснодар — ЦСКА-2 Москва — 21:30 (11:14).

«Кубань-2» — ЦСКА-2 — 24:33 (12:15).

Ешлэгъухэр шэкюгъум и 25 — 26-м Мыекъуапэ щыклағъех.

Чыпір

зыдэштыхэр

1. ЦСКА-2 — 38
2. «Ростов-Дон-2» — 28
3. «Лада-2» — 27
4. «Астраханочка» — 25
5. «Звезда-2» — 19
6. «Кубань-2» — 19
7. «АГУ-Адыиф-2» — 17
8. «Динамо-2» — 17
9. «Ставрополье» — 11

10. «Луч-2» — 11
11. «Университет-2» — 2
12. «Алиса» — 2.

«Адыиф-2-м» ешлэгъу 20 илагъ. Теклоныгъы 8 къыдихыгъ, пчыагъэр зэфэдэу зы ешлэгъу илагъ, зэлуклағъу 11 шуахыгъ.

Тыгъэгъазэм и 22 — 23-м «Адыиф-2-р» «Луч-2-м» Мыекъуапэ щыклағъщ. Апшъэр купым хэт гандбол командэхэм яшлэгъухэр тыгъэгъазэм зэлэгъеух, дунэе зэлуклағъухэм ахэлэжъэштых.

Футбол

Хэта «Зенит» кІэхъаштыр?

Урысыем футболынкээ иапшъэрэ куп хэт командэхэу 2021 — 2022-рэ ильэс зэнэкъохум хэлажьэхэрэм я 16-рэ ешлэгъухэр шэкюгъум и 27 — 29-м ялагъех.

КІэхъэр

«Урал» — «Шъачэ» — 1:1,
«Ахмат» — «Ростов» — 2:0,
«Химки» — «Краснодар» — 3:3,
«Нижний Новгород» — «Крылья Советов» — 0:0, «Рубин» — «Динамо» — 2:3, ЦСКА — «Зенит» — 0:2, «Уфа» — «Спартак» — 1:1, «Арсенал» — «Локомотив» — 3:1.

«Краснодар» «Химки» зыдэшлээм, теклоныгъэр къыдихын ылъэкынэу щытыгъ. Пчыагъэр 1:0-у «Краснодар» къыхызэ Крыховяк пенальтир зөгъяцакъэм, шэбашащэу Ѣгаом евагъ, къэ-

лэпчъеутым къызакицэжъигъ. Аш ыуж «Химки» 2:1-у, 3:2-у ешлэгъур ыхъэу уахтэ къыхэкыгъ. Европэм и Кубок фэбэнэнэу «Краснодар» зөгъяэзьыры, ау зыпкь итэу ешлээрэ.

«Зенит» ЦСКА-м текуагъэми, Москва икомандэ къэлапчъэм Ѣгаор дидэнэу амалышуухэр илагъех. «Рубин» ешлэгъум къырыклоштым икью фэбэнагъэп. «Динамэр» ятлонэрэ чыпілэм учунымкэ гүгъаплэхэр илэх.

«Спартак» 1:1-у Уфа икомандэ дешлэгъэми, уштыхъунэу зыкынгъэлэгъуагъэп. Аужыре такынкын судьям пенальтир ыгъэнэфи, Соболевым хэгъэм Ѣгаор

дидзагъ. «Арсенал» 3:1-у «Локомотив» текуагъ, ауж къинэрэ командэхэм къахэкыжын имурад.

Дэеу ешлээрэ команда апшъэрэ купым хэмийтэу плытэ хуушт. Арэу Ѣитми, «Нижний Новгород» «Крылья Советов» зыдэшлээм, хэгъэли, къэлэпчъэпкын зэ нэмийлэми дэуагъэп. Къэлапчъэм ылъэныкь төгъогого Ѣгаор бывыгъ. «Нижний Новгород» итренер шхъяаэу Александр Кержаковыр «Зенит», Урысыем ихэшыгыгыгъ команда дэгъо ашешлэштыгъ, къэлапчъэм Ѣгаор анахыбэрэ дэзидэгъе ешлаклоу Урысыем илэхэм ашыщ.

Зэтэгъапшэх

Я 16-рэ ешлэгъухэм ауж командахэр чыпілэу зыдэштыхэр, очко пчыагъэу ялэр зэтэгъапшэх.

1. «Зенит» — 36
2. «Динамо» — 32
3. «Шъачэ» — 28
4. «Краснодар» — 25
5. «Локомотив» — 25

6. ЦСКА — 24
7. «Ахмат» — 24
8. «Крылья Советов» — 24
9. «Рубин» — 22
10. «Спартак» — 20
11. «Ростов» — 17
12. «Арсенал» — 16
13. «Уфа» — 16
14. «Н. Новгород» — 15
15. «Химки» — 14
16. «Урал» — 13.

Я 17-рэ зэлуклағъухэр

03.12

«Зенит» — «Ростов»

04. 12

«Крылья Советов» — ЦСКА
«Спартак» — «Ахмат»
«Локомотив» — «Урал»

05. 12

«Химки» — «Арсенал»
«Н. Новгород» — «Рубин»
«Динамо» — «Уфа»
«Шъачэ» — «Краснодар».

Зэхээшагъэр
ыкыдэзыгъээр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адярьи эзхыныгъэмкэ ыкыдэзбар жууцээм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэштыыр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къалихыэр А4-кэ заджэхэрэ тхыапхэу зипчъагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкунэу Ѣитэн. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэлүгъэжъекъох.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зышаушыхъафыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкыдэзлыгъиэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэлоришап, зэраушыхъафыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаушыхъафыгъэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкіэмкіи
пчыагъэр
4302

Индексхэр
П 4326
П 3816

Зак. 2475

Хэутынм узышыгъэхъэнэу Ѣигтэхъэрэ Сыхыатыр 18.00
Зышаушыхъафыгъэрэхъе уахтээр Сыхыатыр 18.00
Хэутынм узышыгъэхъэнэу Ѣигтэхъэрэ Сыхыатыр 18.00

Редактор
шхъяаэр
Дэрэ Т. И.
Редактор шхъяаэр
игуадзэр
Мэшлээко
С. А.

Пшъэдэкъыж зыхыырэ секретарыр
Жакіэмкъо
А. З.

Суперлигэр

Тигъэгушуагъ

«АГУ-Адыиф» Мыекъуапэ — «Ставрополь» Ставрополь — 27:25 (12:12).